

5. BUDAKALÁSZI TALÁLKOZÓ

A Magyar Kollégium és a Magyar Művelődési Intézet szervezésében, a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatásával 2005. június 17-19-én immár ötödik alkalommal gyűltek össze a Budakalászi Faluházban a **határon túli magyar kulturális civil szervezetek képviselői**. A 8 országból (Bosznia-Hercegovina, Csehország, Horvátország, Románia, Szerbia és Montenegró, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna) érkezett 90 küldött 110 szervezetet képviselt. Mind mennyiségében, mind minőségében ez volt az eddigi legsikeresebb Budakalászi Találkozó.

A tanácskozáson tájékoztatót tartott dr. Avarkeszi Dezső kormány megbízott a Szülőföld programról, a Szülőföld Alap törvényéről, valamint a határon kívül élő magyarok anyaországba utazásának, itt-tartózkodásának, illetve honosításának méltányosabbá tétele érdekében - az állampolgársági és az idegenrendészeti törvény módosítására - előterjesztett javaslatokról. A résztvevők fórumon kaptak választ kérdéseikre Lakatos Mihály fősztályvezetőtől (Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma), C. Tóth János osztályvezetőtől (Határon Túli Magyarok Hivatala) és Egyed Albert titkárságvezetőtől (Magyar Művelődési Intézet). Három szekcióban (Civil szféra – politika, Ifjúság, Kitérési stratégiák) folyt az időszerű kérdések feldolgozása.

A küldöttek a tanácskozás végén Nyilatkozatot fogadtak el; egyben elhatározták, szövetséggé alakulnak, hogy érdekeiket hatékonyabban tudják érvényesíteni.

A krónikához hozzátartozik még az is, hogy a tanácskozás második estjén a résztvevők együtt fogyasztották el a közös Kárpát-medencei kenyeret, amit a magukkal hozott lisztből, kovászból és sóból sütött a Faluház népművelője.

Az 5. Kárpát-medencei Kisebbségi Magyar Közművelődési Civil Szervezetek Fórumának Zárónyilatkozata

A Budakalászi Találkozón résztvevő 110 – romániai, szlovákiai, szerbia-montenegrói, horvátországi, bosznia-hercegovinai, ukrainai, cseh- és morvaországi, szlovéniai – civil szervezet képviselői, a 2005. június 17-19. között tartott tanácskozás eredményeként kinyilatkoztatja:

1. Az 5. Kárpát-medencei Kisebbségi Magyar Közművelődési Civil Szervezetek Fóruma létrehozta a Kárpát-medencei Kisebbségi Magyar Közművelődési Civil Szervezetek Szövetségét,

melynek ügyvezetői teendőinek elvégzésével megbízza Romhányi Andrást a Magyar Kollégium Kulturális Egyesület elnökét és Halász Pétert a Honismereti Szövetség elnökét.

2. Létfontosságúnak tartjuk, hogy e Szövetség a 6. Budakalászi Találkozón jogi státuszt nyerjen, melynek feltételeit a csatlakozni szándékozó civil szervezetek teremtik meg.

3. Szükségesnek tartjuk, hogy a Közép-Kelet európai régióban élő magyarság értékteremtő jelenlétéről mostani jogi és társadalmi helyzetéről, a kívánatos jövőképeről a térség egészében megfelelő információkat közvetítsen.

4. Nyomatékosan kérjük a támogatások elosztási rendszerének reformját, biztosítva ezáltal a civil szervezetek igényének és véleményének figyelembe vételét a döntéshozatalban.

5. Továbbra is ragaszkodunk az egységes magyar nemzethez való tartozás jogához, ezért felkérjük a mindenkori magyar kormányt, hogy mihamarabb találja meg a határon túli és határon belüli magyarokat egyformán megnyugtató erre vonatkozó megoldást, megadva áttelepedés nélkül a magyar állampolgárságot.

6. Kérjük a magyar kormányt a határon túli magyarság autonómia-törekvéseinek diplomáciai eszközökkel való hatékony támogatására, a területi, kulturális és személyi elvű autonómiaformák helyzetenkénti alkalmazásához.

7. Nehezményezzük az frott és elektronikus sajtó közömböségét, távolmaradását.

8. Örömmel üdvözljük az ifjúság szerepvállalását, melynek bizonyítéka az ifjúsági civil szervezetek hangsúlyos jelenléte a Fórumon.

9. Egyetértve a NKÖM felkérésével sürgetjük a Kárpát-medence épített magyar örökség regiszterének elkészítését, melyben az illetékes kormányzati szervek és civil szervezetek kölcsönösen partnerekké válnak.

10. A 2004. december 5-e után is bennünket a magyar identitástudat megőrzése és erősítése, a magyar nemzeti érzés ápolása, a keresztény értékrend fokozottabb érvényesítésének elve vezérel.

Tisztelettel köszönetet mondunk a Fórum szervezőinek és támogatóinak az 5. mérföldkő elérésének lehetőségéért.

EGYÜTT - SZLOVÉN-MAGYAR AMATŐRMŰVÉSZETI GÁLAEST

A Magyar Művelődési Intézet az elmúlt év során kapcsolatot teremtett a szomszédos országok hasonló tevékenységet folytató intézeteivel, szervezeteivel. A szlovéniai kapcsolatokat Pozsonc Mária, a Szlovén Parlament képviselő asszonya, Lendva város alpolgármestere szorgalmazta és koordinálta.

Már az első találkozások alkalmával megfogalmazódott, ha egyszer felépül a lendvai színház, közösen keressük meg annak lehetőségét, hogy a magyarországi, muravidéki magyar és szlovén amatőr művészeti csoportok együtt szerepelhessenek.

A közös gálaműsor tervét a ljubjanai Kulturális Tevékenységekért Közalapítvány igazgatója, Igor Tersar úr is messzemenőig támogatta.

A remények valóra váltak, és a Muravidék, illetve Lendva város színháza – a két ország összefogásának eredményeként – 2004. szeptemberében átadásra került. Hivatalos neve a tovább-

biakban: Művelődési és Promóciós Intézet, igazgatója Simonka Tanja asszony.

A Nemzeti Kulturális Alapprogram pályázati támogatásával lehetőség nyílt arra, hogy magyarországi amatőr művészeti együtteseket szerepeltessünk Lendván, illetve a szlovén és muravidéki magyarok művészeti együtteseivel gálaestet szervezzünk.

Célja a két ország amatőr művészeti tevékenységének reprezentatív bemutatása – muravidéki magyar tánc és zenei együttesekkel közösen. Célja továbbá, hogy a gálaest – a lendvai Művelődési és Promóciós Intézet lenyűgözően szép színháztermében – demonstrálja a nem professzionális művészek fontos helyét és szerepét, valamint jelezze a két ország kulturális együttműködését, s annak további lehetőségeit az Európai Unió közösségében.

Az előkészítés időszakában egyeztetjük a műsor felépítése szempontjából fontos tudnivalókat, a műsoridőt és a különböző művészeti műfajokat, a megvalósítás lehetséges forrásait.

A műsor meghívóinak, plakátjainak elkészítését a ljubjanai Kulturális Tevékenységekért Közalapítvány vállalta, a műsor szerkesztéséért a Magyar Művelődési Intézet felelt, a műsort követő fogadásról a Művelődési és Promóciós Intézet gondoskodott.

A rendezvény első dátumaként 2004. november 6-át jelöltük, de pályázati határidő és egyéb egyeztetési nehézségek miatt a gálaestet 2005. május 15-én 18 órai kezdettel rendeztük meg.

Magyarországot a színpadi műsorokon kívül a Zalaegerszegi Városi Fúvószenekar képviselte, Farsang László karmester vezetésével. A zenekar – nagy érdeklődés mellett – három helyszínen adott hangulatos térzenét.

A színház aulájában magyarországi fotósok virágképeiből nyílt kiállítás, amelyet május végéig tekinthettek meg az érdeklődők.

Szlovénia részéről Simon Kardun úr a Szlovén Köztársaság Kulturális Minisztériuma Művészeti Intézetének megbízott igazgatója, Magyarország részéről a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Közművelődési Főosztályának vezetője Nagyné Varga Melinda asszony mondott köszöntő beszédet.

Mindketten kiemelték a művészet szerepét és erejét a kapcsolatok kialakításában, egymás megismerésében, a közvetlenebb együttműködés megteremtésében.

Az EGYÜTT című szlovén-magyar amatőrművészeti gálaest műsora

Misko Kranjec ME Néptáncsoportja – Velika Polana
Köszöntők

Dobronaki Kétnyelvű Általános Iskola Citerazenekara
Szőke Krisztina versmondó – Lendva

KUD Posta Maribor Fúvószenekar Rézfúvós kvartettje
Botafogo Táncegyüttes – Budapest

Szünet

Marcato Ütőegyüttes – Marcali

Plesna Izba Maribor Tánccsoport – Maribor

ORT–IKI Bábcsoport – Debrecen

Muravidék Táncegyüttes

A műsort szerkesztette: Tóth Zsóka

A műsor nagy közönségsikerrel zárult. Bár a közel 500 fős színházterem nem volt tele, vitathatatlan, hogy hálásan fogadták a kiváló együttesek bemutatkozását.

A rendező felek sikeresnek értékelték az együttműködést, amelynek folytatását tervezik más-más helyszínnel és fellépőkkel.

A Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatásával lehetővé vált – határainkon kívül, nemzetközi együttműködéssel – egy, az amatőrművészeti tevékenységek magas művészi színvonalát mutató gálaest, amelyen méltó módon képviselte országát, szeretett vidékét minden fellépő.

Tóth Zsóka, a program szervezője

A „PENYIGEI KILENC KISLÁNY” ORSZÁGOS BALLADAMONDÓ VERSENY

A Magyar Művelődési Intézet, a Magyar Versmondók Egyesülete, a Hajdú-Bihar-Bereg Megyei Önkormányzat Megyei Pedagógiai, Közművelődési és Képzési Intézete és Penyige Község Önkormányzata 2004 tavaszán balladamondó versenyt hirdetett a penyigei kilenc kislány emlékére.

Penyige, közel nyolcszáz fős település Hajdú-Bihar-Bereg megyében, ahol 1905. május 5-én szörnyű tragédia történt: kilenc kislány fulladt egyszerre a Szenke vizébe. A 110 éve történt balesetet sokan és sokfelé megénekelték, balladafolyamot indított el, amelynek variánsait, a tragédiával kapcsolatos történeteket, a rokonok, szemtanúk emlékezéseit, Emlékkönyv címmel őrzi az alkalomra megjelentetett könyv, Kormány Margit szerkesztésében.

Penyige, a balladás falu, ahogyan sokan említik, *őrzi a kislányok emlékét és –100 év távlatából – még tetten érhető a ballada születésének konkrét eseménye.*

E két okból szövetkezett elsőként a Magyar Művelődési Intézet és Penyige Község Önkormányzata, hogy országos balladamondó versenyt szervezzen 2005. május 21-én Penyigén. (Ezt követően kerestünk partnereket és támogatókat a verseny megrendezéséhez.) Az időpont talán nem kedvezett teljes mértékben, hiszen az iskolai év végéhez közeledve a középiskolások, egyetemisták és főiskolások ugyancsak elfoglaltak, ennek ellenére a versenyre jelentkezők között a legfiatalabb 14, a legidősebb 85 éves volt.

Külön örömminkre szolgált, hogy a többszörös országos győztesek mellett, eddig ismeretlen fiatal versmondók is jelentkezhettek elsősorban Szeged és Nyíregyháza környékéről. Ez nyilván annak következménye, hogy az említett településeken dolgozó

kollegáink, több csatornán adták tovább az információt, hirdették a versenyt.

A kiírás értelmében két népballada előadásával szerepeltek a három fős zsűri előtt, amelynek elnöke dr. Böhm Edit előadóművész, főiskolai docens, tagjai: Wiegmann Alfréd rendező, és dr. Bodnár Zsuzsanna néprajzkutató voltak.

A zsűri elnöke szakmai értékelésében kiemelte a rendkívül tisztességes felkészülést, a díjazott versenyzők pontos versértelmezését, ártnyalatos kifejezésmódját, drámai erejét.

A felnőtt kategória versenyzőit példaként állította a fiatalok elé, mert itt és most, valóban példát mutattak az igényes – önismereten is alapuló – választásból, az elhivatott előadói magatartásból.

Nagy örömmel és meglepetéssel vettük a penyigeiek érdeklődését, mert – láss csodát –, zsúfolásig megtelt a művelődési ház és végig követték a verseny menetét, sőt, az eredményhirdetést követően különdíjról is döntöttek, és adták át a penyigei szilvapálinkát és szilvalekvárt Domány Zoltán zentai versmondónak.

Az emléknapi komplex programjában szerepelt – a balladamondáson kívül – a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében meghirdetett rajzverseny eredményhirdetése (természetesen a penyigei balladáról), könyvbemutató, séta és megemlékezés a sírkertben, valamint a kopjafánál, és láthattuk a penyigei asszonyok által készített szebbnél-szebb rongybabákat, rongyszőnyegeket, csuhé szakajtókat, de jártunk a szilvalekvárfőzés rejtelmét bemutató Lekváriumban is.

A szakmai programon, a verseny lebonyolításán kívül fel-tétlenül szólni kell a penyigeiek szíves vendégszeretetéről, aho-